

Enkätundersökning, dnr 320-21

DOKTORANDBAROMETERN

2021

Hanna Kantola

HÖGSKOLAN
I BORÅS

Enkätundersökning, dnr 320-21

DOKTORANDBAROMETERN

2021

Hanna Kantola

HÖGSKOLAN
I BORÅS

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Bakgrund och syfte	5
1.2 Uppdrag.....	5
1.3 Liknande undersökningar.....	6
1.4 Disposition av rapporten.....	6
2. Metod.....	8
2.1 Mottagare av enkäten.....	8
2.2 Genomförande	8
2.3 Svarsfrekvens.....	8
3. Resultat	10
3.1 Bakgrundsfrågor	10
3.2 Rekrytering och antagning.....	12
3.3 Forskarutbildningens innehåll.....	13
3.4Handledning.....	16
3.5 Forskningsmiljö	19
3.6 Arbets- och studiemiljö.....	20
3.7 Uppföljning.....	25
3.8 Service och infrastruktur.....	26
3.9 Forskarutbildningen i sin helhet	27
Kapitel 4 - Fristextsvar	30
Kapitel 5 Sammanfattning	33

Kapitel 1

1. Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

Högskolan i Borås bedriver en aktiv utbildning på forskarnivå inom totalt sex forskarutbildningsämnen fördelade på fyra forskarutbildningsområden, varav högskolan inom ett av områdena har både ett generellt och konstnärligt examenstillstånd.

Högskolans fyra forskarutbildningsområden är:

- Biblioteks- och informationsvetenskap med forskarutbildningsämnet biblioteks- och informationsvetenskap,
- Människan i vården med forskarutbildningsämnet vårdvetenskap,
- Resursåtervinning med forskarutbildningsämnet resursåtervinning,
- Textil och mode med forskarutbildningsämnena textil- och modedesign (konstnärlig examen), textilteknologi och textilt management (generell examen).

Vidare samarbetar högskolan med andra lärosäten inom områden där vi själva ännu inte har examenstillstånd på forskarnivå. Samarbetet kan variera mellan strategiska samarbetsavtal till att handledare alternativt doktoranden själv har sin anställning vid Högskolan i Borås.

Högskolan i Borås forskarutbildningar ska hålla hög kvalitet och de forskarstuderande ska erbjudas goda studievillkor. Syftet med Doktorandbarometern är att högskolan ska få in synpunkter från doktoranderna som kan leda till ytterligare kvalitetsförbättring av den forskarutbildningsverksamhet som förekommer vid högskolan. Doktorandbarometern är en del av den löpande uppföljning som görs inom ramen för Högskolan i Borås kvalitetsystem för utbildning.

Detta är den andra upplagan av doktorandundersökning som genomförts vid Högskolan i Borås. Intervallet mellan undersökningarna är satt till två år.

1.2 Uppdrag

Doktorandbarometer har genomförts i enlighet med beslutade riktlinjer för hur studentundersökningar¹ ska genomföras vid högskolan. Projektledning, handläggning och återrapportering utgår från högskolans Verksamhetsstöd. Resultatet av doktorandbarometern ska återrapporteras till Rektors lednings- och kvalitetsråd samt högskolans respektive nämnder. Respektive Akademi och Verksamhetsstöd är ansvarig för att analysera utfallet av doktorandbarometern för att därefter formulera åtgärdsplaner i det fall resultatet av undersökningen påvisar förbättringsområden/brister.

¹ Systematiserad arbetsprocess för student-, doktorand- och alumnunderökningar vid Högskolan i Borås, dnr 477-20

1.3 Liknande undersökningar

Vid flertalet andra lärosäten i landet genomförs liknande doktorandundersökningar med viss regelbundenhet. Nationellt har det genomförts undersökningar riktade till doktorander, benämnda som *Doktorandspegeln*². Den nationella Doktorandspegeln genomfördes senast 2016 av Universitetskanslerämbetet (UKÄ) och var den tredje nationella undersökningen i sitt slag. De två tidigare publicerades av UKÄ:s föregångare, Högskoleverket, åren 2003 och 2008. Doktorandspegeln bryter dock inte ner svaren på lärosätetsnivå vilket föranleder till behovet av att genomföra en lokal undersökning. De frågor som ingick i årets undersökning är desamma som ingick i Doktorandbarometern 2019. Undantaget är tillägget av två frågor kopplade till Covid-19 och dess påverkan på forskarutbildningen. I och med att frågebatteriet har utgått från föregående Doktorandbarometer kommer årets undersökning att kunna påvisa förändringar och jämförelse över tid.

1.4 Disposition av rapporten

Rapportens inledning består av en bakgrund och syfte, uppdragsbeskrivning, information om liknande undersökningar samt en beskrivning av rapportens upplägg. Därefter följer ett kapitel om metod och genomförande. Tredje kapitlet presenterar resultaten utgående utifrån åtta fördjupningsområden: 1) rekrytering och antagning, 2) forskarutbildningens innehåll, 3) handledning, 4) forskningsmiljö, 5) arbets- och studiemiljö, 6) uppföljning, 7) service och infrastruktur samt (8) forskarutbildningen i sin helhet. I kapitel fyra presenteras doktorandernas övriga erfarenheter och synpunkter utifrån de fritextsvar de lämnat. En sammanfattning och slutsatser presenteras i kapitel fem

² <https://www.uka.se/download/18.67d7db0e1598fa32b7fadbc6/1487841858377/rapport-2016-12-08-doktorandspegeln-doktoranders-studiesituation.pdf>

Kapitel 2

2. Metod

2.1 Mottagare av enkäten

Mottagare av enkäten bestod av 94 aktiva doktorander som finns registrerade vid någon av högskolans forskarutbildningar alternativt som ingår i högskolans verksamhet men som är antagna vid ett samverkande lärosäte. Mottagargruppen bestod av totalt 72 doktorander antagna vid Högskolan i Borås och 22 vid annan högskola/universitet.

I de fall en doktorand hade tagit ut sin examen togs de inte med trots aktivitet under föregående år (2020). Detta gjordes för att i möjligaste mån se till så att enkäten nådde de personer som vid tidpunkten för undersökningen var aktiva i forskarutbildning. Inte heller nyantagna doktorander som påbörjat, alternativt kommer att påbörja, sina studier efter den 1 januari 2021 ingick i studien då majoriteten av frågorna i undersökningen kräver att man har en viss inblick och förståelse för utbildningen för att kunna besvara dem.

2.2 Genomförande

Doktorandbarometern 2021 skickades ut via e-post den 26 januari. E-postmeddelandet innehöll en länk till ett webbaserat enkätverktyg. Enkäten var helt på engelska. Sista svarsdag var den 9 februari, två veckor efter utskick. Två påminnelser skickades ut under svarsperioden.

2.3 Svarsfrekvens

Sextio personer påbörjade besvarandet av enkäten och 51 personer fullföljde enkäten av möjliga 94 respondenter. Svartsfrekvensen för Doktorandbarometern 2021 som helhet blev således 54 procent, vilket är en ökning från föregående undersökning som hade en total svartsfrekvens på 51 procent. Svartsfrekvensen bland högskolans egna antagna doktorander var 61 procent vilket också är en ökning från tidigare 56 procent. Däremot har svartsfrekvensen bland de doktorander som är antagna vid annat lärosäte sjunkit från 35 procent år 2019 till 32 procent i denna omgång. Även svartsfrekvensen mellan högskolans olika forskarutbildningar varierar mycket: Biblioteks- och informationsvetenskap 60 procent, Människan i vården 67 procent, Resursåtervinning 52 procent, Textil- och modedesign 44 procent, Textilt management 86 procent och Textilteknologi 56 procent.

Tabell 1: Respondenter

	Totalt	HB- anknutna	HB- antagna	BoI	MiV	RR	T- Design	T- manage	T- teknol.
Antal svar	51	7	44	9	8	12	4	6	5
Svartsfrekvens %	54	32%	61%	60%	67%	52%	44%	86%	56%
Antal doktorander	94	22	72	15	12	23	9	7	9

Att svartsfrekvensen ökat från föregående undersökning får ses som positivt. Förklaring till varför bortfallet av enkätsvar är högre bland de doktorander som är antagna vid ett partnerlärosäte kan bero på att man inte ansett frågorna relevanta eller att de inte gått att besvara då man tillhör en forskarutbildning som inte tillhör högskolans utbildningsutbud. Samtliga frågor, fritextfrågorna undantaget, var obligatoriska och man kunde inte avsluta enkäten förrän alla frågor var besvarade. Detta kan vara en av anledningarna till att nio personer startar enkäten men valt att inte fullfölja undersökningen.

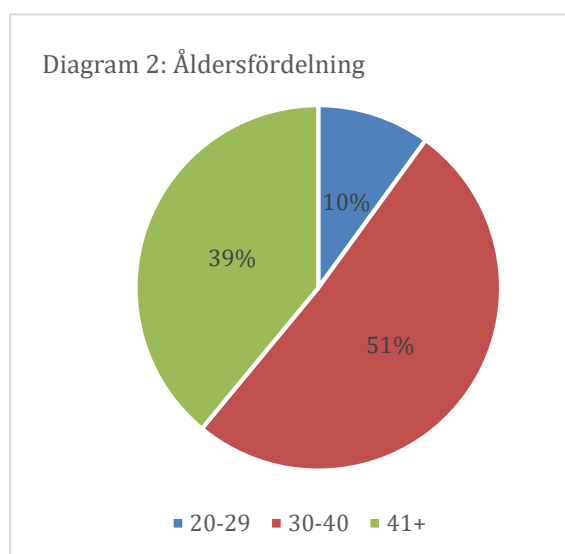
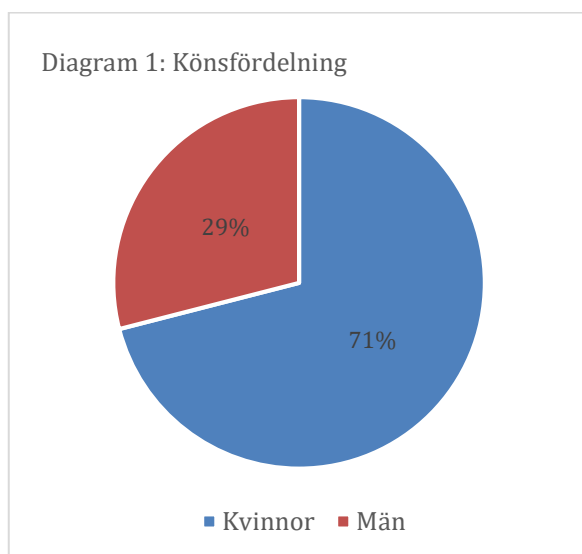
Kapitel 3

3. Resultat

3.1 Bakgrundsfrågor

I början av undersökningen fick respondenterna besvara ett antal bakgrundsfrågor. Syftet med bakgrundsfrågorna är att ge en bild av de doktorander som ingått i undersökningen och på så sätt göra viss nedbrytning av resultatet baserat på dessa bakgrundsfrågor³, exempelvis var doktoranderna är antagna.

Av de som besvarat doktorandenkäten är 71 procent kvinnor och 29 procent män (se diagram 1)⁴. Åldersfördelningen återfinns i diagram 2⁵.

I åldersspannet 30-40 år återfinns överlägset flest av respondenterna, vilket är i linje både med föregående undersökning samt hur demografin ser ut generellt inom doktorandgruppen. Om man tittar nationellt sett är detta också den vanligaste ålderskategorin bland doktorander.

Doktoranderna fick i inledningen av enkäten uppge hur långt de kommit i sin forskarutbildning. Resultatet visar sig vara en tämligen jämn fördelning av respondenterna över forskarutbildningens totala längd (se tabell 2), men med en liten övervikt mot studiernas senare del.

Tabell 2

Andel av forskarutbildningen som är avslutad	
0-24%	20 %
25-49%	27 %
50-74%	24 %
75-100%	29 %

n=51

Vad gäller finansieringssituationen är majoriteten av respondenterna finansierade via en doktorandanställning (65%) följt av samverkansdoktorander (13%).

³ Det är viktigt att understryka att bakgrundsfrågorna beskriver de som besvarat enkäten, det är alltså inte en beskrivning över den totala gruppen doktorander vid högskolan.

⁴ Kvinnorna är överrepresenterade i svarsfrekvensen då utskicket gick till 64 procent kvinnor och 36 procent män.

⁵ Åldersfördelningen är mer representativ då doktorandpopulationen som ingick i utskicket hade följande åldersfördelning, Ålder 20-29 (8%), 30-40 (52%) och 41+ (40%).

I tabell 3 framgår resultatet från frågan om aktivitetsgrad i forskarutbildningen (hur stor andel av heltid som ägnas åt forskarutbildning).

Tabell 3

Aktivitetsgrad i forskarutbildningen	
0-49%	10%
50-79%	20%
80-100%	70%

n=51

För tolkning av siffrorna är det viktigt att beakta att forskarutbildningen ska omfatta minst 50 procent av full arbetstid. Institutionstjänstgöring omfattande 20 procent av heltid ingår i alla doktorandanställningar och avräknas tiden från forskarutbildningen.

I tabell 4 framgår hur stor andel av heltid som doktoranderna genomför undervisning eller annan form av institutionstjänstgöring. Doktorander som svarat att de har mer än 50 procent undervisning utgörs i de flesta fall doktorander finansierade via adjunksanställning. Emellertid svarar 18 procent av doktoranderna med doktorandanställning att deras undervisningstid uppgår till mer än de 20 procent som ingår i tjänsten. Denna siffra motsvarar samma resultat som vid föra undersökningen 2019.

Tabell 4

Andel undervisning alt. annan institutionstjänstgöring	HB-totalt	HB-totalt
	2021	2019
0%	19%	34%
1-20%	43%	49%
21-40%	8%	5%
41-50%	4%	3%
51% eller mer	13%	3%
Inget svar	12%	6%

n=51

Hur många timmar doktoranderna uppskattningsvis ägnar åt sina forskarstudier under en vecka framgår av tabell 5, där även en jämförelse görs med den nationella doktorandspegeln.

Tabell 5

Uppskattning antal ägnade timmar åt forskarstudier en normal vecka.

	HB-totalt	HB-totalt
	2021	2019
0 – 9 timmar	4%	0%
10 – 19 timmar	8%	8%
20 – 29 timmar	18%	20%
30 - 39 timmar	27%	20%
40 - 49 timmar	27%	30%
50 – 59 timmar	10%	16%
Mer än 60 timmar	6%	6%

n=51 för HB-totalt

Totalt sett anger 43 procent av doktoranderna att de ägnar 40 timmar eller mer åt sina forskarstudier en normal vecka, motsvarande siffra från föregående undersökning var 52 procent. Noterbart är att andelen som anger att man jobbar hög andel övertid minskat. Om man jämför högskolans internt antagna doktorander mot de som är antagna vid annat lärosäte är det ingen signifikant procentuell skillnad mellan grupperna. De som angett att man lägger mindre än 20 timmar i veckan på forskarstudier har också angett att man har en lägre aktivitetsgrad.

3.2 Rekrytering och antagning

Det första fördjupningsområdet avser rekrytering och antagning. Den första frågan som ställdes avseende rekryteringsprocessen gällde hur doktoranden fått information om möjligheten att bedriva forskarstudier, tabell 6.

Tabell 6

Hur fick du information om din möjlighet att bedriva forskarstudier?		
	HB-totalt 2021	HB-totalt 2019
Jag blev informerad av min/mina lärare på grundutbildningen	23%	30%
Jag såg en annons om doktorandanställning eller forskarutbildningsplats	21%	17%
Jag läste om forskarutbildningen via informationsmaterial/webben	6%	8%
Jag fick information genom min arbetsgivares kontakt med lärosätet	10%	9%
Jag fick information genom min yrkesutövning	12%	22%
Annat sätt	28%	14%

n=51

Majoriteten, 28 procent anger att man fått kännedom om forskarutbildningen på annat sätt än de listade alternativen. Därefter följer information från lärare inom grundutbildningen, 23 procent samt utannonsering av tjänst, 21 procent. Procentuellt sett skiljer sig inte svarfördelningen nämnvärt åt mellan de HB-antagna och de HB-anknutna doktoranderna.

Nationellt sett har man tittat på och bevakat huruvida doktorander deltagit i forskarutbildningen innan man blivit formellt antagen. Anledning till att denna fråga ställs är att om doktoranden inte är antagen har inte lärosätet ett försörjningsansvar och doktoranden omfattas då inte heller av de bestämmelser som gäller doktorandernas rättigheter och skyldigheter.

Tabell 7

Deltog du i forskarutbildningen innan du var formellt antagen?				
	HB-totalt 2021	HB-antagna 2021	HB-totalt 2019	HB-antagna 2019
Nej	90%	86%	91%	93%
Ja, 1-6 månader innan antagning	10%	14%	7%	5%
Ja, 7-12 månader innan antagning	0%	0%	2%	2%
Ja, mer än 12 månader innan antagning	0%	0%	0%	0%

n= 51 HB-totalt, n =44 HB-antagna

Totalt sett anger 90 procent att man inte bedrivit forskarstudier innan antagning och ligger på en jämförbar nivå från föregående undersökning. Dock har en högre andel av högskolans egna antagna doktorander angivit att man deltagit i forskarutbildningen innan antagning än vad som är fallet för de externt antagna doktoranderna. Jämför man högskolans resultat med den nationella Doktorandspegeln är motsvarande siffra nationellt sett 66 procent. Vid Högskolan i Borås verkar företeelsen om att involvera doktorander i forskarutbildningen innan antagningen således inte utgöra ett problem.

Sist i detta fördjupningsområde ställdes ett flertal påståenden avseende den information man mottagit vid rekrytering och antagning till forskarutbildningen. Resultatet redovisas i tabell 8. Noterbart från dessa resultat är att respondenterna verkar tämligen nöjda med den information man får innan eller under rekryteringsfasen (70 procent eller mer *instämmer delvis* eller *instämmer helt*), däremot är informationen efter rekryteringsfasen inte lika tydlig. Framförallt gäller detta den introduktion man får som nyantagen doktorand och den information som förmedlas avseende vilka förväntningar, krav, rättigheter och skyldigheter som ställs på doktoranden. Detta resultat överensstämmer med det resultat som framkom vid 2019 års undersökning. Dock har nöjdhetsgraden bland doktoranderna förbättrats något mellan de två undersökningsperioderna avseende just introduktion och information kring rättigheter och skyldigheter.

Tabell 8

%	Instämmer inte alls	Instämmer delvis inte	Instämmer delvis	Instämmer helt	Ingen åsikt
Jag anser att förhandsinformationen om forskarutbildningen var tillfredställande	6 (7)	19 (20)	53 (55)	16 (18)	6 (0)
Jag anser att det fanns tydlig information om hur jag skulle gå tillväga för att bli antagen till forskarutbildning	4 (5)	12 (9)	49 (55)	27 (29)	8 (2)
Jag anser att jag fick tillräcklig information om målen med forskarutbildningen när jag startade min utbildning	8 (9)	14 (16)	51 (52)	25 (23)	2 (0)
Jag upplevde att jag redan vid antagning hade en klar bild av vad som förväntades av mig som doktorand	12 (14)	25 (27)	45 (45)	14 (14)	4 (0)
Jag anser att jag fick god inblick i mina rättigheter och skyldigheter som doktorand när jag startade min utbildning	12 (11)	25 (27)	35 (39)	25 (23)	2 (0)
Jag anser att informationen/introduktionen som gavs till mig som nyantagen doktorand var relevant och tillräcklig	10 (11)	21 (23)	47 (50)	18 (16)	4 (0)

Den översta siffran i varje kategori är den procentuella fördelningen för alla respondenter, HB-totalt, medan siffrorna inom parantes är den procentuella fördelningen bland de HB-antagna doktoranderna.
n= HB-totalt, 51 n= HB-antagna, 44

3.3 Forskarutbildningens innehåll

Det andra området handlar om innehållet i forskarutbildningen. Inledningsvis i denna del av enkätundersökningen fick doktoranderna besvara frågan om hur man valt sitt avhandlingsämne alternativt konstnärligt projektarbete. Resultatet redovisas i tabell 9.

Tabell 9

Hur valde du avhandlingsämne/konstnärligt projekt?	HB- totalt 2021	HB- antagna 2021	HB-totalt 2019	HB- antagna 2019
Huvudsakligen själv	49%	45%	41%	40%
Huvudsakligen genom förslag från handledare/forskarkollegiet	29%	30%	30%	30%
Huvudsakligen genom projekt via min arbetsgivare	22%	25%	25%	30%
Har ännu inte valt avhandlingsämne	0%	0%	2%	0%

n= HB-totalt 51 n= HB-antagna 44

Den största andelen av respondenterna anger att de själva har fått välja sitt ämne/projekt. Resultatet visar också att en högre andel av de externt antagna doktoranderna själva fått välja sitt avhandlingsämne än högskolans internt antagna doktorander. Adderar man dock svaralternativen om att man i huvudsak fått projektet/ämnet tilldelat av handledare/ kollegium alternativt arbetsgivare utgör detta majoriteten av respondentgruppen, på mellan 51-55 procent.

Att kunna skriva och presentera sin forskning i både tal och skrift är en viktig förmåga för en forskare och ett av forskarutbildningens examensmål. Därav ställdes frågan om man som doktorand deltagit i någon eller några vetenskapliga alternativt konstnärliga konferenser. Enligt svaren som presenteras i tabell 10 kan man se att majoriteten av doktoranderna i undersökningen har deltagit vid minst en konferens inom ramen för sin forskarutbildning. Andelen som både anger att man deltagit på en internationell konferens är högre bland de internt antagna doktoranderna.

Tabell 10

Har du deltagit i någon/några vetenskapliga/konstnärliga konferenser som en del av din forskarutbildning?	HB-totalt	HB-antagna	HB-totalt	HB-antagna
	2021	2021	2019	2019
Ja, nationellt	18%	14%	11%	11%
Ja, internationellt	31%	32%	39%	43%
Ja, både nationellt och internationellt	29%	32%	31%	30%
Nej	22%	22%	19%	16%

n= HB-totalt 51

n= HB-antagna 44

Precis som vid föregående undersökning är deltagande vid internationella konferenser vanligast förekommande. Dock kan en trolig Covid-19 effekt skönjas i resultatet då en allt högre andel av doktoranderna svarar att man inte deltagit vid någon konferens. Möjligheterna att delta vid dessa tillställningar har i många fall avsevärt reducerats under 2020-2021. Bland de HB-antagna doktorander som svarat *nej*, avseende frågan om de deltagit på konferenser så är 40 procent fortfarande i början av sina forskarstudier, det vill säga fullföljt mindre än en fjärdedel av forskarutbildningen, 50 procent har avklarat 26-50 procent av sina forskarstudier och resterande 10 procent är i slutskedet av sina studier utan att ha deltagit vid en konferens.

På samma tema ställdes också frågan om man inom ramen för sin forskarutbildning publicerat sin forskning, tabell 11. En majoritet anger att de har gjort det, framförallt internationellt. Andelen som publicerat sin forskning är något större bland doktorander antagna vid högskolan än de som är antagna vid ett partnerlärosäte. Avseende publicering finns ännu inga tecken på att Covid-19 skulle haft en inverkan på doktorandernas publiceringsgrad, då nivåerna jämförbara med resultaten i Doktorandbarometern 2019.

Tabell 11

Har du inom ramen för din forskarutbildning publicerat din forskning?	HB-totalt	HB-antagna	HB-totalt	HB-antagna
	2021	2021	2019	2019
Ja, i nationella sammanhang	2%	2%	5%	4%
Ja, i internationella sammanhang	47%	48%	47%	48%
Ja, både nationellt och internationellt sammanhang	12%	14%	12%	15%
Nej	39%	36%	36%	33%

n= HB-totalt 51

n= HB-antagna 44

Bland de HB-antagna doktorander som svarat *nej*, avseende frågan om publicering är majoriteten, 44 procent, fortfarande i början av sina forskarstudier (fullföljt mindre än en fjärdedel av utbildningen), 38 procent har avklarat 26-50 procent av sina forskarstudier och resterande 18 procent, vilket i detta fall motsvarar tre personer, svarar att de inte publicerat något trots att dessa personer fullföljt över hälften av utbildningstiden.

I tabell 12 redovisas svaren avseende fyra påståenden om forskarutbildningens innehåll. Påståendena handlar bland annat om doktorandernas möjligheter att delta i kurser, seminarier och konferenser. I området finns också påståenden om utbildningens koppling till omgivningen.

Tabell 12: Instämmer du i följande påståenden om forskarutbildningens innehåll

%	Instämmer inte alls	Instämmer delvis inte	Instämmer delvis	Instämmer helt	Ingen åsikt
Jag anser att kvaliteten på forskarutbildningskurserna genomgående har varit tillfredsställande	8 (7)	14 (16)	55 (54)	23 (23)	0 (0)
Jag anser att jag har tillgång till tillräckligt med kurser som är relevanta för mitt forskningsämne.	8 (9)	31 (32)	43 (43)	18 (16)	0 (0)
Jag är tillfredsställd med mina möjligheter att presentera min forskning vid vetenskapliga/konstnärliga konferenser	0 (0)	10 (9)	43 (41)	35 (36)	12 (14)
Min forskarutbildning erbjuder mig att aktivt samarbeta med industri, offentlig verksamhet och övriga samhälle.	8 (9)	21 (21)	39 (36)	24 (25)	8 (9)
Min forskarutbildning tränar mig i att kommunicera min forskning för både en akademisk och icke-akademisk publik.	8 (9)	10 (9)	53 (55)	29 (27)	0 (0)

Den översta siffran i varje kategori är den procentuella fördelningen för alla respondenter, HB-totalt, medan siffrorna inom parantes är den procentuella fördelningen bland de HB-antagna doktoranderna.

n= HB-totalt, 51, n= HB-antagna, 44

Av de fem påståendena är det påståendet relaterat till kursutbudet som flest personer valt att *inte instämna alls* eller *delvis*. Av den totala respondentgruppen anser 39 procent att man inte anser att det finns tillräckligt med kurser inom sitt forskningsämne. Tittar man enbart på gruppen svaranden från de HB-antagna doktoranderna ökar den siffran ytterligare till 41 procent. Detta är ett något försämrat resultat jämfört med föregående undersökningsomgång. Däremot anger betydligt fler doktorander att man inom ramen för sin forskarutbildning, *helt* eller *delvis*, tränas att kommunicera sin forskning i denna undersökningsomgång. Vidare visar resultatet att det finns en utvecklingspotential avseende hur forskarutbildningen kopplar an och samverkar med omgivande samhälle och industri, då närmare 30 procent av doktoranderna anger att utbildningen inte har ett aktivt samarbete inom detta område.

Då högskolan har fastställda riktlinjer som föreskriver att alla forskarutbildningskurser⁶ ska utvärderas och att en kursrapport ska skrivas ställdes frågor kring detta i enkätundersökningen. Högskolans riktlinjer föreskriver även att kursrapporterna ska kommuniceras till doktorander efter avslutad kurs samt till doktorander som påbörjar kursen vid nästa kurstillfälle. Resultaten presenteras i tabell 13 och 14.

Tabell 13

Ges du möjlighet att utvärdera dina forskarutbildningskurser i slutet av varje kurs?	HB-totalt 2021	HB-antagna 2021	HB-totalt 2019	HB-antagna 2019
Alltid	49%	43%	39%	43%
Ofta	31%	37%	31%	30%
Sällan	12%	11%	8%	9%
Aldrig	0%	0%	2%	2%
Ingen åsikt/vet ej	8%	9%	20%	16%

n= HB-totalt 51 n= HB-antagna 44

Av högskolans antagna doktorander anger 80 procent att de alltid eller ofta ges möjlighet att utvärdera sina kurser, vilket är en ökning från Doktorandbarometern 2019.

Vad gäller den kursrapport som ska skrivas utifrån kursutvärderingen och därefter tillgängliggöras för alla doktorander så anser enbart 33 procent av högskolans antagna doktorander att man fått tillgång till denna rapport före och/eller efter avslutad kurs, se tabell 14. Denna andel har dock ökat

⁶ Läskurser undantas regeln om en kursrapport och utvärderas enligt enklare förfarande.

med 7 procentenheter från förra undersökningsomgången. Majoriteten av doktoranderna anger emellertid att man inte fått tillgång till en kursrapport,

Tabell 14

Har du fått tillgång till forskarutbildningskursens kursrapport innan och/eller efter avslutad kurs? (avser endast HB:s kurser)	HB-totalt	HB-antagna	HB-totalt	HB-antagna
	2021	2021	2019	2019
Alltid	12%	14%	14%	15%
Ofta	16%	19%	11%	11%
Sällan	20%	20%	17%	20%
Aldrig	21%	20%	11%	11%
Ingen åsikt/vet ej	31%	27%	47%	43%

n= HB-totalt 51 n= HB-antagna 44

Den höga andel som svarat att man inte vet eller inte har någon åsikt kan möjligtvis härledas till att doktoranderna inte vet om vad en kursrapport är samt att en sådan ska finnas tillgänglig för varje kurs.

3.4Handledning

Det tredje området i enkäten inbegriper frågor relaterade till handledning. Varje doktorand ska ha minst två utsedda handledare, varav en ska vara huvudhandledare. En doktorand har alltid rätt att byta handledare om han eller hon begär det. Dock föreskriver inte högskoleförordningen hur mycket handledning en doktorand har rätt till. Högskolan i Borås forskarutbildningar tilldelar 400 handledningstimmar per doktorand fördelat under hela utbildningsperioden.

Inledningsvis i denna del av undersökningen ställdes frågor som rör frekvensen och omfattningen av den handledning man får av sin huvudhandledare och sin(a) biträdande handledare. Resultatet presenteras i tabell 15 och 16.

Tabell 15

Estimera hur många timmar handledning du får under en genomsnittlig månad?	HB-totalt	HB-antagna	HB-totalt	HB-antagna
	2021	2021	2019	2019
1-5 timmar	55%	54%	55%	52%
6-10 timmar	29%	34%	27%	30%
11 timmar eller mer	8%	9%	6%	7%
Vet ej	8%	9%	12%	11%

n= HB-totalt 51 n= HB-antagna 44

Tabell 16

Hur många formella handledarmöten har du med din(a) handledare under en genomsnittlig månad?	HB-totalt	HB-antagna	HB-totalt	HB-antagna
	2021	2021	2019	2019
0	8%	7%	14%	11%
1-3	74%	75%	66%	67%
4-8	16%	18%	17%	20%
9 eller mer	0%	0%	0%	0%
Vet ej	2%	0%	3%	2%

n= HB-totalt 51 n= HB-antagna 44

Högskolans forskarutbildningar fördelar 400 handledningstimmar över utbildningens totala längd. Utslaget per månad motsvarar detta sex handledningstimmar om man bedriver forskarutbildning under fem år⁷ och åtta handledningstimmar per månad om man bedriver forskarutbildning på helfart under fyra år. Utfallet ligger på ungefär samma nivå som vid förra undersökningen. Den stora

⁷ Doktorander med finansieringsformen doktorandanställning bedriver sin utbildning på fem år, då 20 procent institutionstjänstgöring ingår i anställningen.

skillnaden är att antalet doktorander som anger att man har haft noll handledarmöten per månad har minskat.

Doktoranderna fick svara på frågan om de har bytt handledare på grund av problem relaterat till handledning, tabell 17. Här anger 91 procent av de HB-antagna doktoranderna att så inte är fallet (90 procent av den totala doktorandgruppen). Detta resultat är i linje med det som framkom vid undersökningen 2019.

Tabell 17

Har du bytt handledare på grund av problem kopplade till handledningen?	HB- totalt 2021	HB- antagna 2021	HB- totalt 2019	HB- antagna 2019
Ja	10%	9%	8%	7%
Nej	90%	91%	92%	93%

n= HB-totalt 51

n= HB-antagna 44

Därefter ställdes frågan om de någon gång övervägt att byta handledare på grund av problem med handledning, tabell 18.

Tabell 18

Har du någonsin övervägt att byta handledare på grund av problem kopplade till handledningen?	HB- totalt 2021	HB- antagna 2021	HB- totalt 2019	HB- antagna 2019
Ja	24%	23%	22%	19%
Nej	76%	77%	78%	81%

n= HB-totalt 51

n= HB-antagna 44

Här svarar 77 procent av de HB-antagna doktoranderna att de inte har övervägt ett byte. Siffran är något lägre om man tittar på hela gruppen av respondenter, 76 procent. Om man jämför detta med resultatet av 2019 års Doktorandbarometer är det något fler av doktoranderna som nu svarar att man övervägt ett handledarbyte.

Doktoranderna gavs även möjlighet att värdera i vilken grad man anser sin(a) handledare vägleder eller hjälper till i olika frågor som rimligtvis bör ligga inom en handledares ansvarsområde. Samma frågeställningar⁸ har även ställts i den nationella undersökningen, Doktorandspegeln. Resultatet från högskolans enkätundersökning återfinns i tabell 19.

Tabell 19

Till vilken grad har din/dina handledare...	Mycket liten grad/inte alls	Liten grad	Hög grad	Mycket hög grad	Vet ej / ingen åsiikt
%					
...visat intresse för ditt forskningsarbete?	2 (2)	8 (5)	25 (29)	65 (64)	0 (0)
...diskuterat metodfrågor med dig?	2 (2)	24 (23)	31 (32)	43 (43)	2 (0)
...diskuterat teori/vetenskapliga tekniker med dig?	4 (2)	16 (16)	39 (43)	39 (37)	2 (2)
...gett dig konstruktiv kritik avseende din avhandling/ konstnärliga forskningsprojekt?	0 (0)	14 (11)	29 (34)	55 (53)	2 (2)
...diskuterat litteraturval för din avhandling/konstnärligt projektarbete med dig?	6 (7)	37 (32)	29 (32)	26 (27)	2 (2)
...gett förslag på konferenser att delta vid?	6 (5)	38 (41)	31 (29)	25 (25)	0 (0)
...diskuterat möjliga karriärvägar efter avslutad forskarutbildning?	31 (32)	39 (41)	16 (13)	6 (7)	8 (7)

Den översta siffran i varje kategori är den procentuella fördelningen för alla respondenter, HB-totalt, medan siffrorna inom parentes är den procentuella fördelningen bland de HB-antagna doktoranderna.

n= HB-totalt, 51, n= HB-antagna, 44

⁸ Frågorna avseende konferenser och karriärvägar återfinns inte i den nationella undersökningen.

Utfallet tyder på att högskolans doktorander generellt sett är nöjda med det stöd, hjälp och den vägledning som man får av sin(a) handledare. Jämför man resultatet med det från den nationella Doktorandspeglens svarar en betydligt högre andel av doktoranderna vid högskolan att de anser sig få hjälp, stöd eller vägledning i hög grad eller mycket hög grad än vad man gör nationellt sett. Dock har nöjdhetsgraden sjunkit något inom samtliga kategorier mellan undersökningsomgångarna. Precis som vid mätningen 2019 är det område där doktoranderna anser sig få minst stöd från sin handledare inom framtida och möjliga karriärvägar. Här har emellertid inte handledarna ett ensamt ansvar att bistå doktoranderna med vägledning utan här har också de stödjande funktionerna inom högskolan en roll att fylla. Dock visar en senare fråga i enkäten att en majoritet av doktoranderna önskar en inom-akademisk framtida karriär, där handledarna borde vara de bäst lämpade att guida doktoranderna inom detta karriärval. De områden där handledare däremot har ett tydligare ansvar är gällande att vägleda doktoranden i val av konferenser och litteratur. Här svarar runt 40 procent av doktoranderna att de får lite eller inget stöd alls i dessa frågor.

Som sista del i frågeområdet *handledning* ställdes en rad påståenden, vilka presenteras i tabell 20.

Tabell 20: Instämmer du i följande påstående om handledning

%	Instämmer inte alls	Instämmer delvis inte	Instämmer delvis	Instämmer helt	Ingen åsikt
Jag är nöjd med det stöd som jag får av mina handledare	4 (5)	14 (11)	39 (43)	43 (41)	0 (0)
Mängden handledning motsvarar mina behov	2 (2)	16 (14)	37 (41)	45 (43)	0 (0)
Jag är nöjd med det intresse som mina handledare har visat för mitt forskningsprojekt/avhandling	2 (2)	16 (14)	33 (36)	49 (48)	0 (0)
Mina handledare har förmågan att hålla mig motiverad och uppmuntrar mig i mitt arbete	4 (5)	18 (14)	41 (45)	37 (36)	0 (0)
Mina handledare ger mig tydlig information om vad som förväntas av mig och mitt ansvar	6 (5)	20 (20)	51 (52)	23 (23)	0 (0)
Jag upplever att handledarna har tillräckligt kompetens för att handleda mig under forskarutbildningen	0 (0)	12 (9)	27 (32)	61 (59)	0 (0)
Jag upplever att jag kunnat arbeta så självständigt som jag önskat	0 (0)	8 (7)	31 (32)	61 (61)	0 (0)
Jag har varit i sådan beroendeställning gentemot min handledare så det känts besvärande*	59 (59)	25 (23)	6 (7)	8 (9)	2 (2)

*notera det omvända förhållandet i skalan beroende på hur frågan är ställd.

Den översta siffran i varje kategori är den procentuella fördelningen för alla respondenter, HB-totalt, medan siffrorna inom parantes är den procentuella fördelningen bland de HB-antagna doktoranderna.

n= HB-totalt, 51, n= HB-antagna, 44

Utifrån svaren på påståendena är slutsatsen att högskolans doktorander är nöjda med den handledning som ges. Det område där flest doktorander inte håller med är handledarens tydliggörande avseende det ansvar och de förväntningar som vilar på doktoranden, ändå svarar 74 procent att de anser denna information vara tydlig. Precis som för resultaten i föregående tabell (19) så visar undersökningen 2021 på en något sjunkande procentuell nöjdhetsgrad bland doktoranderna inom alla de översta sju påståendena kontra resultatet av 2019 års Doktorandbarometer.

Det sista och åttonde påståendet belyser om man som doktorand anser sig ha varit i en sådan beroendeställning gentemot sin handledare så att det upplevts som besvärande. Här svarar 84 procent att så inte är fallet. Denna siffra är 4 procentenheter högre än i förra undersökningen och ligger i jämförbar nivå med den nationella Doktorandbarometern.

3.5 Forskningsmiljö

Det fjärde området i enkäten berör forskningsmiljön. En kreativ forskningsmiljö förutsätter ett samspel mellan doktorander och seniora forskare genom seminarier, kurser och konferenser. Då högskolans forskningsverksamhet huvudsakligen är organiserad utifrån forskargrupper och centrumbildningar och därmed utgör grunden för den forskningsmiljö som finns är det viktigt att högskolans doktorander inkluderas i dessa enheter. Forskargrupperna tar avstamp i forskningens behov och forskningens perspektiv. Det finns flera forskargrupper inom varje forskningsområde och forskarna kan vara med i flera olika grupper som även kan överskrida områdesgränser. Givet detta ställdes frågan om doktoranden anser sig vara en del av en forskargrupp här vid högskolan, se tabell 21.

Tabell 21

Tillhör du en forskargrupp vid Högskolan i Borås?	HB-totalt 2021	HB-antagna 2021	HB-totalt 2019	HB-antagna 2019
Ja	73%	75%	81%	85%
Nej	27%	25%	19%	15%

n= HB-totalt 51

n= HB-antagna 44

I årets undersökning visar resultatet att en lägre procentuell andel av respondenterna anser sig tillhöra en forskargrupp vid högskolan än vid föregående undersökningstillfälle.

Därefter ställdes frågan om man under utbildningen presenterat sin forskning vid ett seminarium inom sin sektion/forskargrupp, tabell 22.

Tabell 22

Har du presenterat din forskning vid seminarium inom din sektion eller forskargrupp under din forskarutbildning?	HB-totalt 2021	HB-antagna 2021	HB-totalt 2019	HB-antagna 2019
Ja	71%	66%	70%	72%
Nej	29%	34%	30%	28%

n= HB-totalt 51

n= HB-antagna 44

Bland de som svarat *nej*, avseende frågan om de presenterat sin forskning vid ett seminarium är 40 procent, i början av sina forskarstudier, dvs fullgjort mindre än en fjärdedel av sina studier. Ytterligare 33 procent har fullgjort 26-50 procent av sina forskarstudier och resterande andel, 23 procent, av de som svarat *nej* på frågan har genomfört mer än halva sin utbildning. Även här ser vi lägre siffror avseende doktorander som angivit att de presenterat sin forskning vid seminarium än vid föregående undersökning. Möjligtvis skulle detta kunna vara en konsekvens av Covid-19 då seminarieverksamheten i vissa delar låg nere under 2020.

Slutligen ställdes återigen en rad påståenden kopplade till den forskningsmiljö där doktoranden har sin hemvist. Den procentuella fördelningen av svaren redovisas i tabell 23.

Tabell 23: Instämmer du i följande påstående avseende forskningsmiljön

%	Instämmer inte alls	Instämmer delvis inte	Instämmer delvis	Instämmer helt	Ingen åsikt
Jag är nöjd med de möjligheter jag har att presentera mitt forskningsarbete vid seminarium	0 (0)	14 (14)	43 (45)	31 (30)	12 (11)
Kvaliteten på seminarierna har genomgående varit hög	4 (5)	20 (20)	45 (43)	13 (14)	18 (18)
Jag känner stöd från mina forskarkollegor	4 (5)	8 (7)	59 (61)	23 (25)	6 (2)
Jag har regelbundna möjligheter att diskutera min forskning med andra forskarstuderande	14 (11)	39 (41)	27 (30)	18 (18)	2 (0)
Jag känner mig som en accepterad medlem av forskargruppen	2 (2)	14 (11)	31 (36)	37 (38)	16 (13)
Miljön där jag bedriver mina forskarstudier är kreativ och innovationsdriven	8 (7)	16 (16)	45 (45)	25 (27)	6 (5)

Den översta siffran i varje kategori är den procentuella fördelningen för alla respondenter, HB-totalt, medan siffrorna inom parantes är den procentuella fördelningen bland de HB-antagna doktoranderna.

n= HB-totalt, 51, n= HB-antagna, 44

Inom detta område finns det framförallt en fråga som sticker ut om man jämför resultatet från föregående barometer, och det är avseende om man anser sig att möjlighet att regelbundet kunna diskutera sin forskning med andra forskarstuderande. Från att 78 procent angett att man *helt* eller *delvis instämmer* i detta påstående så svarar nu enbart 48 procent av doktoranderna att så är fallet. En trolig anledning är det senaste årets hemarbete, där kontakten med doktorandkollegor inte är lika frekvent som det vanligtvis är. Doktorandernas svar indikerar även en något lägre procentuell nöjdhetsgrad avseende de övriga fem påståendena jämfört med resultaten från 2019.

3.6 Arbets- och studiemiljö

Det femte området i undersökningen berör doktorandernas arbets- och studiemiljö. Högskolan är den arbets- och studiemiljö⁹ som doktoranderna verkar i, och högskolan som arbetsgivare omfattas av samma lagar som alla andra arbetsplatser. Inom detta område ställdes därför frågor avseende bland annat upplevd stress och mentalt mående, diskriminering och sexuella trakasserier. Flera av dessa frågor är hämtade från högskolans medarbetarenkät, där också de doktorander som innehar en doktorandanställning erbjudits möjlighet att medverka.

Den första frågan kommer dock från den nationella Doktorandspegeln och avser om man anser sig ha arbetat/studerat trots att man varit sjuk. Nationellt svarar 58 procent av doktoranderna att man anser sig jobbat vid sjukdom. Vid högskolan som helhet är motsvarande siffra 67 procent totalt sett och något lägre, 64 procent, för högskolans internt antagna doktorander.

Tabell 24

Har du arbetat/studerat trots att du varit sjuk	HB-totalt 2021	HB-antagna 2021	HB-totalt 2019	HB-antagna 2019
Ja	67%	64%	63%	60%
Nej	24%	25%	22%	24%
Vet ej/kommer inte ihåg	9%	11%	15%	16%

n= HB-totalt 51

n= HB-antagna 44

Nästa fråga rör möjligheten till återhämtning under dagen i form av raster och pauser samt om man tar med sig arbetet hem, tabell 25.

⁹ Se 1 kapitlet 11§ högskoleförordningen.

Tabell 25

Hur ofta känner du att du har en så tung arbetsbörda att du inte har tid att äta lunch, ta raster, arbeta sent och/eller ta med arbetet hem?	HB-totalt	HB-antagna	HB-totalt	HB-antagna
	2021	2021	2019	2019
Ofta	25%	20%	33%	30%
Ibland	49%	50%	37%	41%
Sällan	22%	25%	19%	18%
Aldrig	2%	5%	11%	11%
Vet ej	2%	5%	0%	0%

n= HB-totalt 51

n= HB-antagna 44

Här svarar 74 procent av alla respondenter att man *ibland* eller *ofta* inte tar sig tid till raster, arbetar sent och/eller tar med sig jobbet hem. Även här är siffran något lägre för högskolans internt antagna doktorander än för de doktorander som är antagna vid samverkande lärosäten.

Nästa fråga är hämtad från högskolans medarbetarenkät och berör arbetsrelaterad utmattning. Resultatet visas i tabell 26.

Tabell 26: I vilken utsträckning känner du följande...

%	Aldrig	Några gånger per år	Några gånger i månaden	Några gånger i veckan	Dagligen
...jag känner mig känslomässigt tom efter arbetet/studierna	14 (16)	31 (29)	22 (23)	25 (25)	8 (7)
...jag känner mig utsliten efter arbetet/studierna	4 (5)	27 (27)	30 (32)	29 (29)	10 (7)
...jag känner mig trött när jag tänker på mitt arbete/studier	8 (9)	32 (34)	20 (18)	20 (21)	20 (18)

Den översta siffran i varje kategori är den procentuella fördelningen för alla respondenter, HB-totalt, medan siffrorna inom parentes är den procentuella fördelningen bland de HB-antagna doktoranderna.

n= HB-totalt, 51, n= HB-antagna, 44

Vid jämförelse med utfallet från medarbetarenkäten 2021 ser man att det bland doktoranderna är en betydligt högre procentuell andel som svarar att man känner sig trött, utsliten eller känslomässigt tom varje dag än vad utfallet är på högskoleövergripande nivå¹⁰. I jämförelse mellan 2019 års Doktorandbarometer och årets undersökning kan man också se att en högre andel av doktoranderna svarar att man känner tecken på arbetsrelaterad utmaning än vad som var fallet 2019, trots att siffrorna var på en hög nivå redan då.

Även nästa fråga är hämtad från medarbetarenkäten och behandlar medarbetarkraft, se tabell 27.

Tabell 27: Har du upplevt några av de följande besvären under den senaste månaden...

%	Aldrig	Några gånger	Flera gånger	Dagligen
...rastlöshet	27 (30)	39 (39)	24 (23)	10 (9)
...irritation	27 (30)	35 (34)	30 (30)	8 (6)
...ängslan/oro	16 (18)	35 (37)	22 (18)	27 (27)
...koncentrationssvårigheter	18 (16)	33 (36)	35 (34)	14 (14)
...uppgivenhet	47 (50)	27 (25)	16 (18)	10 (7)

Den översta siffran i varje kategori är den procentuella fördelningen för alla respondenter, HB-totalt, medan siffrorna inom parentes är den procentuella fördelningen bland de HB-antagna doktoranderna.

n= HB-totalt, 51, n= HB-antagna, 44

Om man jämför dessa resultat med resultaten från senaste medarbetarenkät står det klart att doktoranderna upplever fyra av de fem listade besvären i betydligt större omfattning än vad det

¹⁰ Utfall medarbetarenkät HB, 2021 andel som dagligen: (1) känner sig trött när man tänker på arbetet, 7%, (2) känner sig utsliten efter arbetet, 5%, (3) känner sig känslomässigt tom efter arbetet 4%.

totala HB-utfallet visar. Det enda av besvären där doktoranderna anger att de har mindre besvär är avseende *irritation*. De besvär som hälften av alla svarande doktorander anger att man har flera gånger i månaden eller dagligen är *ängslan och oro* samt *koncentrationssvårigheter*. I medarbetarenkäten är denna siffra 31 procent för *ängslan och oro* och för *koncentrationssvårigheter* är motsvarande siffra 30 procent. Resultatet för samtliga frågor i tabell 27 ligger på samma eller på en försämrad nivå sedan föregående undersökning.

Nästa fråga är hämtad från den nationella Doktorandspegeln och berör stress/press.

Tabell 28

I vilken grad har du upplevt stress/press inom ramen för din forskarutbildning som haft negativa konsekvenser	HB-totalt 2021	HB-antagna 2021	HB-totalt 2019	HB-antagna 2019
Mycket liten grad/inte alls	12%	14%	14%	15%
Liten grad	43%	43%	44%	46%
Hög grad	31%	30%	30%	28%
Mycket hög grad	14%	13%	12%	11%

n= HB-totalt 51 n= HB-antagna 44

Här svarar 45 procent av alla doktorander att man i *hög grad*, eller i *mycket hög grad* har upplevt att stressen/pressen som uppkommit inom ramen för sin forskarutbildning har haft negativ påverkan. Denna siffra ligger något högre än vid förra undersökningen.

I diskrimineringslagen finns bestämmelser om att högskolorna inom ramen för sin verksamhet ska bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för studenter som deltagit i eller söker till högskolans verksamhet oavsett kön, etisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Högskolan i Borås arbetar strategiskt för ökad mångfald, jämställdhet och tillgänglighet. Begreppet lika villkor innefattar alla delar av tillgänglighets-, mångfalds- och jämställdhetsarbetet och har som mål att alla individer, sökande, studenter och anställda, ska ha lika villkor och lika möjligheter oavsett kön, könsidentitet, ålder, sexuell läggning, etniskt ursprung, religion eller annan trosuppfattning eller eventuell funktionsnedsättning. Högskolan har enligt fastställd policy nolltolerans beträffande diskriminering och trakasserier. Doktorandernas svar redovisas i tabell 29.

Tabell 29

Har du någon gång under din forskarutbildning upplevt att du blivit illa behandlad eller diskriminerad på grund av...	Ja	Nej
	<i>procent</i>	
...Ålder	6 (7)	94 (93)
...Etniskt/kulturell tillhörighet	8 (9)	92 (91)
...Funktionsnedsättning	0 (0)	100 (100)
...Kön	12 (14)	88 (86)
...Sexuell läggning	2 (2)	98 (98)
...Religion eller annan trosuppfattning	0 (0)	100 (100)

Den översta siffran i varje kategori är den procentuella fördelningen för alla respondenter, HB-totalt, medan siffrorna inom parantes är den procentuella fördelningen bland de HB-antagna doktoranderna.

n= HB-totalt, 51, n= HB-antagna, 44

Vid en jämförelse med högskolans medarbetarenkät¹¹ har doktoranderna samma eller högre procentuella fördelning avseende kränkningar relaterade till diskrimineringsgrunderna¹² än vad utfallet är på högskoleövergripande nivå. Det är även en högre andel som anser sig blivit

¹¹ Utfall medarbetarenkät som svarat "ja": (1) Ålder, 4%, (2) etisk/kulturell tillhörighet 1%, (3) funktionsnedsättning 1%, (4) kön 4%, (5) sexuell läggning 0,3%, (6) religion eller annan trosuppfattning 0,7%.

¹² Den sjunde diskrimineringsgrunden, könsöverskridande identitet eller uttryck har inte inkluderats som en fråga.

diskriminerad på basis av någon av diskrimineringsgrunderna än vad som var fallet 2019. Framförallt är det diskriminering på grund av kön och ålder som sticker ut i undersökningen.

På frågan om man någonsin blivit sexuellt trakasserad under sin forskarutbildning anger 4-5 procent av respondenterna att så är fallet. Den procentuella fördelningen är högre än vad som uppmäts på högskoleövergripande nivå, 0,2 procent, i medarbetarenkäten, där frågan om sexuella trakasserier också är inkluderad.

Tabell 30

Har du någonsin blivit sexuellt trakasserad av andra doktorander, handledare, lärare eller övrig personal under din forskarutbildning?	HB-totalt 2021	HB-antagna 2021	HB-totalt 2019	HB-antagna 2019
Ja	4%	5%	5%	5%
Nej	96%	95%	95%	95%

n= HB-totalt 51

n= HB-antagna 44

Högskolelagen omfattar även frågor om jämställdhet, där den femte paragrafen säger att i högskolornas verksamhet ska jämställdhet mellan kvinnor och män alltid beaktas och främjas. Högskolan i Borås har bland annat skrivit fram följande i sin policy för lika villkor¹³: ”Det ska råda jämlikhet vad gäller anställdas arbetsförhållanden, löner, delaktighet, karriärmöjligheter och möjligheter att förena yrkeskarriär med ansvar för hem och familj”.

I tabell 31 redovisas den procentuella fördelningen avseende frågan om man anser att kvinnor och män har samma förutsättningar avseende villkoren att bedriva forskarstudier vid högskolan.

Tabell 31

Anser du att kvinnor och män har samma förutsättningar avseende villkoren att bedriva forskarstudier vid högskolan.	HB-totalt 2021	HB-antagna 2021	HB-totalt 2019	HB-antagna 2019
Kvinnor och män har samma förutsättningar	45%	45%	60%	57%
Kvinnor har bättre förutsättningar	2%	0%	3%	4%
Män har bättre förutsättningar	10%	11%	12%	13%
Ingen åsikt	43%	43%	25%	26%

n= HB-totalt 51

n= HB-antagna 44

En majoritet av respondenterna anser att män och kvinnor har samma förutsättningar eller att man inte har en åsikt i frågan.

Slutligen fick doktoranderna återigen ta ställning till en rad påståenden som berör deras arbets- och studiemiljö. Svaren redovisas i tabell 32 på nästa sida.

¹³ Policy för lika villkor vid Högskolan i Borås, dnr 479-19

Tabell 32: Instämmer du i följande påstående avseende din arbets- och studiemiljö

%	Instämmer inte alls	Instämmer delvis inte	Instämmer delvis	Instämmer helt	Ingen åsikt
Föräldraledighet är allmänt accepterat inom din forskarutbildning/sektion	4 (2)	8 (9)	16 (16)	47 (50)	25 (23)
Jag har möjlighet att utöva inflytande vid min sektion	6 (5)	16 (16)	39 (45)	18 (14)	21 (20)
Jag är en accepterad medlem av min sektion	6 (5)	6 (5)	43 (50)	37 (35)	8 (5)
Jag anser att det fungerar bra att kombinera undervisning/annat arbete med mina forskarstudier	11 (7)	14 (16)	33 (34)	22 (20)	20 (23)
Jag anser att det fungerar bra att kombinera mitt privatliv med mina forskarstudier	14 (11)	25 (23)	47 (46)	20 (20)	0 (0)
Jag anser att jag kan hantera den stress som kan uppkomma i anslutning till forskarstudierna	6 (5)	23 (23)	59 (61)	12 (11)	0 (0)
Jag vet var jag kan vända mig om det uppstår konflikter eller andra sociala problem på arbetet som påverkar mig	14 (14)	20 (18)	33 (36)	33 (32)	0 (0)
Jag är nöjd med de möjligheter jag har att träffa andra doktorander via aktiviteter/kurser vid högskolan	6 (7)	27 (29)	43 (41)	16 (18)	8 (5)

Den översta siffran i varje kategori är den procentuella fördelningen för alla respondenter, HB-totalt, medan siffrorna inom parantes är den procentuella fördelningen bland de HB-antagna doktoranderna.
n= HB-totalt, 51, n= HB-antagna, 44

De tre påståenden där doktoranderna i flest fall anger att man *delvis inte* eller *inte alls instämmer* utgörs av möjligheten att (1) kombinera sitt privatliv med forskarstudierna, (2) träffa andra doktorander vid högskolan samt (3) veta var man ska vända sig vid arbetsrelaterade problem eller om en konflikt uppstår. I samtliga tre fall anser över 30 procent av de svarande att man helt eller delvis inte instämmer i dessa påståenden. Genomgående för alla åtta påståenden är att doktoranderna i denna undersökningsomgång i större utsträckning svarar *instämmer inte alls* eller *instämmer delvis inte* gentemot hur resultatet var i 2019 års Doktorandbarometer. Det påstående där störst procentuella förändring skett avseende svarsalternativ är om doktoranderna vet var man kan vända sig vid problem eller konflikter, här svarar 16 procentenheter fler av doktoranderna att man inte vet var man ska vända sig med säkerhet i jämförelse med 2019.

3.7 Uppföljning

För varje doktorand ska det upprättas en individuell studieplan. Den ska innehålla högskolans och doktorandens åtaganden samt en tidsplan för doktorandens utbildning och progression. Planen ska beslutas efter samråd med doktoranden och dennes handledare och examinator. Den individuella studieplanen ska följas upp minst en gång per år¹⁴ och om ytterligare behov finns för revidering under året. Högskolans forskarutbildningar har även en lärandemålmatrix kopplat till den individuella studieplanen.

Tabell 33

Har din individuella studieplan uppdaterats och fastställts under de senaste 12 månaderna	HB-totalt 2021	HB-antagna 2021	HB-totalt 2019	HB-antagna 2019
Ja	90%	89%	92%	94%
Nej	10%	11%	8%	6%

n= HB-totalt 51 n= HB-antagna 44

De som svarat *nej* på frågan om den individuella studieplanen har uppdaterats och fastställts under det senaste året befinner sig alla skeden av forskarutbildningen, och det rör sig således inte om enbart nyantagna doktorander.

I tabell 34 presenteras utfallet av fem påståenden kopplade till uppföljning.

Tabell 34: Instämmer du med de följande påståenden avseende uppföljning

%	Instämmer inte alls	Instämmer delvis inte	Instämmer delvis	Instämmer helt	Ingen åsikt
Jag är nöjd med uppföljningen av min individuella studieplan	2 (0)	6 (7)	49 (52)	37 (36)	6 (5)
Min individuella studieplan utgör ett stöd när jag planerar mina forskarstudier	12 (9)	20 (20)	39 (39)	27 (32)	2 (0)
Min individuella studieplan innehåller tydliga mål med min forskarutbildning	4 (2)	20 (20)	45 (46)	29 (32)	2 (0)
Jag känner mig involverad i arbetet med att fastställa min individuella studieplan	2 (0)	6 (7)	39 (38)	53 (55)	0 (0)
Lärandemålmatrixen ger mig stöd avseende att reflektera över mitt eget lärande	12 (11)	25 (25)	37 (36)	16 (18)	10 (9)

Den översta siffran i varje kategori är den procentuella fördelningen för alla respondenter, HB-totalt, medan siffrorna inom parentes är den procentuella fördelningen bland de HB-antagna doktoranderna.
n= HB-totalt, 51, n= HB-antagna, 44

Det påstående som flest doktorander *instämmer helt* eller *delvis* med utgörs av påståendet om man är involverad i arbetet med den individuella studieplanen (92 procent). Därefter följer påståendena om man anser sig vara nöjd med den uppföljning som görs av den individuella studieplanen (86 procent) samt att det finns tydliga mål med utbildningen inskrivna i den individuella studieplanen (74 procent). Dessa siffror ligger ungefär samma nivåer vid föregående undersökning. Det är kring frågan om huruvida den individuella studieplanen och lärandemålmatrixen utgör ett stöd i doktorandens lärande och utbildning där flest svarar att man inte håller med i påståendet. Precis som förra gången är doktoranderna minst positiva till lärandemålmatrixen, även om det skett en marginell förbättring i årets utfall.

¹⁴ För forskarutbildningen i textil- och modedesign ska uppföljning göras minst två gånger per år.

3.8 Service och infrastruktur

Att doktoranderna har tillgång till rätt service och infrastruktur är en av förutsättningarna för att man som doktorand ska kunna genomföra sin forskarutbildning på bästa sätt och enligt tidsplan.

I tabell 35 redovisas utfallet av den procentuella fördelningen avseende om man anser sig ha tillgång till den utrustning som krävs för att kunna genomföra sin avhandling/projekt.

Tabell 35

Har du tillgång till nödvändig utrustning för att kunna utföra ditt projekt/avhandling?	HB-totalt 2021	HB-antagna 2021	HB-totalt 2019	HB-antagna 2019
Ja	61%	57%	52%	50%
Till viss del	35%	41%	37%	39%
Nej	2%	2%	6%	6%
Ingen åsikt	2%	0%	5%	5%

n= HB-totalt 51

n= HB-antagna 44

Här svarar runt 57-61 procent av högskolans doktorander att man anser sig ha tillgång till nödvändig utrustning. Enbart 2 procent anser sig inte alls ha tillgång till den utrustning man behöver för att kunna genomföra sin avhandling/projekt. Här ser vi också en förbättring i resultatet från föregående undersökning, men en högre andel nöjda doktorander.

I tabell 36 presenteras resultatet av den procentuella fördelningen av svaren utifrån åtta påståenden som är kopplade till området service och infrastruktur.

Tabell 36: Instämmer du med de följande påståenden avseende service och infrastruktur

%	Instämmer inte alls	Instämmer delvis inte	Instämmer delvis	Instämmer helt	Ingen åsikt
Jag får den IT-service jag behöver	8 (7)	8 (7)	49 (52)	35 (34)	0 (0)
Jag får den hjälp jag behöver från högskolebiblioteket	4 (2)	2 (0)	33 (34)	59 (62)	2 (2)
Jag har tillgång till den litteratur/databaser jag behöver för min avhandling/projektarbete	2 (0)	4 (2)	43 (43)	51 (55)	0 (0)
Jag får den hjälp jag behöver avseende administrativa frågor	6 (5)	6 (5)	47 (50)	37 (38)	4 (2)
Jag får den hjälp jag behöver avseende frågor som rör min framtida karriär/karriärmöjligheter	8 (7)	41 (41)	20 (20)	4 (5)	27 (27)
Jag vet var jag kan vända mig i frågor som rör regler och riktlinjer	6 (5)	32 (34)	40 (39)	22 (20)	2 (2)
Jag vet vilka rättigheter och skyldigheter jag har som doktorand	2 (0)	24 (25)	57 (59)	17 (16)	0 (0)
Jag är nöjd med det övergripande stöd jag får med min licentiatuppsats/avhandling/projekt	2 (0)	20 (20)	43 (48)	33 (30)	2 (2)

Den översta siffran i varje kategori är den procentuella fördelningen för alla respondenter, HB-totalt, medan siffrorna inom parantes är den procentuella fördelningen bland de HB-antagna doktoranderna.

n= HB-totalt, 51, n= HB-antagna, 44

I sex av de åtta påståendena förefaller doktoranderna vara helt eller delvis nöjda med den service och hjälp man får, då en klar majoritet av respondenterna svarar att man *instämmer helt* eller *delvis*. Exempelvis anser hela 94 procent av de responderande doktoranderna att man helt eller delvis är nöjd med det stöd man får från högskolebiblioteket.

De två påståenden där mindre än 70 procent av de svaranden på totalnivå *inte instämmer helt* eller *delvis* utgörs av det stöd eller vägledning som man får avseende regler och riktlinjer samt framtida karriär och karriärmöjligheter. Det stora förbättringsområdet utgör här stöd kring frågor kopplat till doktorandernas framtida karriärmöjligheter, vilket är i linje med det resultat som även framkom 2019.

3.9 Forskarutbildningen i sin helhet

Det sista området i undersökningen utgörs av frågor som belyser hur nöjda doktoranderna är med sin utbildning som helhet.

Tabell 37

Är du nöjd med din forskarutbildning så här långt?	HB-totalt 2021	HB-antagna 2021	HB-totalt 2019	HB-antagna 2019
Ja	80%	82%	86%	87%
Nej	20%	18%	14%	13%

n= HB-totalt 51

n= HB-antagna 44

Totalt sett anser 80 procent av respondenterna att man är nöjd med sin forskarutbildning hittills. Det är ingen skillnad i fördelning utifrån hur långt de kommit i utbildningen bland de som svarat *nej* på frågan. Inte heller utifrån vilken typ av finansieringsform som doktoranden har skiljer sig fördelningen är mellan dessa grupper.

I tabell 38 presenteras utfallet avseende frågan om man övervägt att avbryta sina forskarstudier. Här svarar majoriteten av det totala antalet respondenter (53 procent) att man av någon anledning övervägt att avbryta sina studier. För högskolans antagna doktorander svarar hälften att man övervägt ett avbrott. Detta är en tydlig skillnad från föregående undersökning där det var den omvända relationen, det vill säga fler som inte övervägt att avbryta studierna.

Tabell 38

Har du någonsin allvarlig övervägt att avbryta dina forskarstudier?	HB-totalt 2021	HB-antagna 2021	HB-totalt 2019	HB-antagna 2019
Nej	47%	50%	62%	61%
Ja, pga. av finansiella skäl	8%	7%	2%	2%
Ja, på grund av privata eller familjeskäl	12%	13%	5%	4%
Ja, pga. hälsorelaterade problem	14%	13%	15%	17%
Ja, pga. av problem i arbetsmiljön	13%	10%	5%	5%
Ja, pga. andra orsaker	6%	7%	11%	11%

n= HB-totalt 51

n= HB-antagna 44

Det främsta skälet som doktoranderna anger avseende vad som fått dem att överväga ett avbrott är hälsorelaterade problem, tätt följt av problem kopplade till arbetsmiljö och privata/familjerelaterade anledningar.

Nästa fråga som ställdes var avseende om man skulle rekommendera sin forskarutbildning till andra personer, se tabell 39.

Tabell 39

Skulle du rekommendera din forskarutbildning till andra personer?	HB-totalt 2021	HB-antagna 2021	HB-totalt 2019	HB-antagna 2019
Definitivt	45%	48%	47%	48%
Förmodligen	35%	32%	41%	39%
Förmodligen inte	20%	20%	12%	13%
Definitivt inte	0%	0%	0%	0%

n= HB-totalt 51

n= HB-antagna 44

Totalt sett svarar 80 procent av doktoranderna i undersökningen att man *definitivt* eller *förmodligen* skulle rekommendera sin utbildning för andra. Trots den höga siffran är den procentuellt lägre än

vid undersökningen 2019. Det finns det precis som förra gången ingen doktorand som angett att man definitivt inte skulle rekommendera sin forskarutbildning.

Därefter ställdes frågan om man skulle vilja jobba kvar på högskolan efter examen, se tabell 40.

Tabell 40

Skulle du vilja jobba på Högskolan i Borås efter avslutad forskarutbildning?	HB-totalt	HB-antagna	HB-totalt	HB-antagna
	2021	2021	2019	2019
Definitivt	25%	25%	39%	39%
Förmodligen	47%	43%	36%	37%
Förmodligen inte	28%	32%	23%	22%
Definitivt inte	0%	0%	2%	2%

n= HB-totalt 51 n= HB-antagna 44

Av det totala antalet svarande anger 72 procent att man *definitivt* eller *förmodligen* skulle vilja stanna kvar vid lärosätet när man fullföljt sin forskarutbildning. Andelen är något högre bland de externt antagna doktoranderna. Andelen doktorander som ser Högskolan i Borås som en potentiell framtida arbetsgivare har dock sjunkit inom båda doktorandgrupperna sedan förra undersökningen genomfördes.

Kopplat till den föregående frågan ingick det i enkäten även en fråga om man skulle vilja fortsätta med en forskarkarriär efter examen. Svaren redovisas i tabell 41.

Tabell 41

Skulle du vilja fortsätta med en karriär som forskare efter avslutad forskarutbildning?	HB-totalt	HB-antagna	HB-totalt	HB-antagna
	2021	2021	2019	2019
Definitivt	53%	52%	53%	51%
Förmodligen	35%	34%	36%	36%
Förmodligen inte	12%	14%	11%	13%
Definitivt inte	0%	0%	0%	0%

n= HB-totalt 51 n= HB-antagna 44

Mer än hälften av doktoranderna anger att de *definitivt* vill fortsätta med en karriär inom akademien. Endast 12 respektive 14 procent anger att man *förmodligen* inte skulle vilja fortsätta på den banan, utan istället söka en karriär utanför akademien. Dessa siffror ligger på ungefär samma nivå som i förra mätningen.

Den sista flervälsfrågan som ställdes i enkätundersökningen var avseende om man stod inför valet idag, om man då skulle välja att påbörja en forskarutbildning.

Tabell 42

Om det vore aktuellt idag, skulle du då välja att påbörja en forskarutbildning?	HB-totalt	HB-antagna	HB-totalt	HB-antagna
	2021	2021	2019	2019
Definitivt	45%	43%	59%	59%
Förmodligen	27%	30%	33%	32%
Förmodligen inte	20%	20%	5%	5%
Definitivt inte	8%	7%	3%	4%

n= HB-totalt 51 n= HB-antagna 44

Utifrån svaren som presenteras i tabell 42 kan man utläsa att 72 procent *förmodligen* eller *definitivt* skulle påbörja en forskarutbildning om valet varit aktuellt idag. Detta är ett betydligt sämre resultat än vid undersökningen 2019, där motsvarande siffra uppgick till hela 92 procent.

Kapitel 4

Kapitel 4 - Fristextsvar

I enkätundersökningen ingår ett antal frågor/kommentarsfält med fritextsvar.

1. Hur man som doktorand anser att Högskolan i Borås kan förbättra forskarutbildningen samt villkoren för forskarstuderande.
2. Andra aspekter av forskarutbildningen som man önskar lyfta fram.
3. Frågor/problem kopplat till Covid-19 som man önskar lyfta fram.
4. Hur har Covid-19 påverkat doktorandens möjlighet att följa sin individuella studieplan (ISP).

Fritextsvaren förstärker i mångt det som övriga frågor i undersökningen visat. I fritextsvaren kopplat till fråga 1 tas blanda annat upp att det bör vara mindre skillnad mellan de villkor som anställda kontra de som inte har en doktorandställning som finansiering har. Flera doktorander lyfter också att det bör ske ett ökat samarbete både mellan doktorander (inom- och över akademigränserna) men också inom kollegiet och med forskargrupperna som helhet. Många kommentarer berör även kurserna på forskarnivå. Dels kommer synpunkter på att upplägg och organisering av kurserna bör bli bättre samt att andelen obligatoriska kurser bör minskas då de ses som onödiga och inte givande. Flera doktorander kommenterar att en kurs i svenska bör ingå inom ramen för forskarutbildningen för internationella doktorander då detta dels skulle underlätta för att komma in i den sociala gemenskapen på arbetsplatsen, göra det lättare att inhämta information samt gynna den framtida karriären. Kopplat till språk framförs också omvända kommentarer, att mer information och kommunikation måste vara tillgänglig på engelska för att alla ska kunna ta del av informationen. I kommentarfältet kan man också läsa att man vill se en förbättring i introduktionen som ges, och det framförs förslag om att skapa ett introduktionspaket av baskurser som är bra att starta forskarutbildningen med, såsom vetenskapsteori och vetenskapliga metoder. Slutligen finns kommentarer som behandlar att många doktorander upplever psykosociala problem kopplat till arbetet, att man är i behov av ökad karriärrådgivning, tydligare information kring vilka rättigheter och skyldigheter man har som doktorand samt att undervisningen tenderar att överskrida den satta procentsatsen.

Andra aspekter som doktoranderna lyfter fram i fritextfråga 2 är att det kan behövas en översyn av rumsfördelningen bland doktoranderna då vissa tilldelas egna kontor medan andra hänvisas till att dela kontor med andra. Även ett bättre samarbete med labbtekniker efterfrågas för att underlätta doktoranders arbete och tidsåtgång i labben. En kommentar nämner att det är förväntningarna när man påbörjar sin forskarutbildning som sedan präglar den upplevelse man har, exempelvis om man förväntar sig att det kan vara stressigt stundtals så har man kanske också lättare att hantera dessa situationer.

Vad gäller fritextfrågorna kopplade till Covid-19 avseende möjlighet att följa sin ISP och saker som man vill lyfta fram så anger flera doktorander att man ser behovet av en förlängning av studietiden. Flera doktorander pekar på väldigt konkreta anledningar till att försening i forskarstudierna skett, såsom att man inte kunnat genomföra de fältstudier och den datainsamling som varit planerade inom ramen för forskningsprojektet. Men många lyfter fram att det är svårt att exakt peka på en konkret

orsak till förseningen i studierna, men att Covid-19 har haft en tydlig påverkan på den studietakt man kunnat upprätthålla. Man önskar därför att alla doktorander har rätt till en generell förlängning. Detta är något som även Sveriges förenade studentkårers doktorandkommitté (SFS-DK) lyfter fram i sin senaste rapport¹⁵ avseende hur Covid-19 påverkat forskarstuderande nationellt. De doktorander som har barn har även i högre utsträckning påverkats av möjligheten till att effektivt kunna jobba hemma. Några av doktoranderna nämner också en ökad arbetsbörda kopplad till undervisning under den senaste perioden. Andra aspekter som lyfts fram är att man saknar den regelbundna kontakten och möjligheterna till diskussion och reflektion som man tidigare hade med kollegor och inom forskargrupperna. Det har även funnits mindre tillfälle till nätverkande och deltagande på konferenser under pandemin. Den ökade graden av isolering har haft en påverkan på det psykosociala välbefinnandet. Även problem kopplade till ergonomi och tillgång till nödvändig utrustning vid hemarbete har nämnts i kommentarerna. Samtidigt finns det de doktorander som påpekar att pandemin inte haft någon stor påverkan på studierna och att det snarare finns saker som vi kan lära oss av kopplat till hur arbetet bedrivits under pandemin, exempelvis att ha fler inslag av forskarutbildningen digital även i framtiden.

¹⁵ <https://sfs.se/dokument/>

Kapitel 5

Kapitel 5 Sammanfattning

I denna del av rapporten presenteras några av summering av resultaten utifrån rapportens åtta fördjupningsområden med syfte att identifiera förbättringsområden.

Rekrytering och antagning

Enligt de påståenden som ställdes under detta område verkar doktoranderna tämligen nöjda med den information man får innan och/eller under rekryteringsfasen (70 procent eller mer instämmer delvis eller instämmer helt), däremot är informationen efter rekryteringsfasen inte lika tydlig. Framförallt gäller det den introduktion man får som nyantagen doktorand både i termer av förväntningar, krav, rättigheter och skyldigheter. Tydlig information kan bidra till att ha rimliga förväntningar på både sig själv som doktorand och sin utbildning. Detta skulle kunna hjälpa till att minska den press och den stresskänsla som flertalet doktorander upplever. Introduktion för nyantagna doktorander är således ett fortsatt utvecklingsområde för högskolan.

Forskarutbildningens innehåll

Utifrån enkätsvaren kan man se att en majoritet av doktoranderna är nöjda med kvaliteten på de kurser som ges, men att tillgången till relevanta kurser ses som ett större problem. Dock har nöjdhetsgraden avseende kurskvaliteten försämrats sedan förra undersökningsomgången. En majoritet och en ökad andel än tidigare svarar däremot att man ges möjlighet att utvärdera sina forskarutbildningskurser efter avslutad kurs. Däremot är tillgängliggörande av kursrapporter ett fortsatt utvecklingsområde, även om förbättring skett även här sedan förra undersökningsomgången.

Vidare visar resultatet att ett ökat samarbete med industri, offentlig verksamhet och/eller övriga samhället skulle kunna ske, då 30 procent av doktoranderna anger att forskarutbildningen erbjuder få möjligheter till detta.

Majoriteten av doktoranderna anger att man även deltagit vid konferenser samt publicerat sin forskning, även om siffror är något lägre än vid förra mätningen.

Handledning

Överlag är doktoranderna fortsatt nöjda med det stöd, hjälp och den vägledning som man får av sin(a) handledare. Två områden där handledningen kan förbättras är avseende konsultation av litteraturval samt konferensdeltagande. Ett tredje förbättringsområde som ligger i gråzonen avseende om ansvaret egentligen ligger på handledare är avseende vägledning om karriärmöjligheter efter avslutad utbildning. Dessa resultat ligger i linje med resultaten från Doktorandbarometern 2019.

Trots att majoriteten av doktoranderna verkar vara nöjda med den handledning man får finns det en mindre grupp, men från förra undersökningen växande andel, som anger att man dels inte är nöjd med den handledning man får men även övervägt att byta handledare på grund av problem kopplade till handledningen. Nio procent anger också att man redan genomfört handledarbyte på grund av problem. Det finns även en liten, men växande andel doktorander som upplever att man varit i sådan beroendeställning gentemot sin handledare att det känts besvärande.

Forskningsmiljö

En kreativ forskningsmiljö förutsätter ett samspel mellan doktorander och seniora forskare genom seminarier, kurser och konferenser. Vid högskolan utgår forskningsverksamheten i stort ifrån en rad

olika forskargrupper. Dock anser sig inte alla doktorander som deltagit i undersökningen att de tillhör en forskargrupp. Bland högskolans egna antagna doktorander är det 25 procent som anger att man inte har en forskargruppstillhörighet. De doktorander som dock känner tillhörighet till en forskargrupp känner sig också som accepterade medlemmar.

Vad gäller seminarieverksamheten i den forskningsmiljö som doktoranderna befinner sig i anser över 70 procent att man är nöjd med de möjligheter man har att presentera sin forskning vid ett seminarium. Sjuettio procent av doktoranderna har även presenterat sin forskning vid ett seminarium, varav något fler inom gruppen av doktorander som är antagna vid andra lärosäten. Kvalitetsmässig anser 57 procent av doktoranderna att seminarierna helt eller delvis håller hög kvaliteten, detta är ett något försämrat resultat gentemot förra undersökningen.

Det stora utvecklingsområdet inom fördjupningsområdet *forskningsmiljö* är dock doktorandernas möjligheter att diskutera sin forskning med andra doktorander, då över 50 procent av doktoranderna anger att detta saknas. Detta är något som högskolan bör se över för att underlätta för doktoranderna att träffas och mötas, framförallt över akademigränserna.

Arbets- och studiemiljö

Precis som vid föregående undersökning är det inom detta fördjupningsområde som störst fokus bör läggas för att hitta åtgärder som förbättrar både studie- och arbetsmiljön för doktoranderna. Utifrån svarsresultaten kan man dra slutsatsen att en stor andel av högskolans doktorander är stressade och känner stor press. Majoriteten av doktoranderna har både arbetat trots sjukdom och anger att man ibland eller ofta inte tar sig tid för pauser, arbetar sent samt tar med sig arbetet/studierna hem. Jämför man resultaten avseende medarbetarkraft och arbetsrelaterad utmattning mellan doktorandbarometern och medarbetarenkäten uppvisar doktoranderna som grupp en högre grad av stress och arbetsrelaterad utmattning än högskolans personal som helhet. Situationen för doktoranderna verkar även ha försämrats om man jämför resultaten med Doktorandbarometern 2019.

Vidare uppger ett fåtal doktorander i enkäten att man utsatts för diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna ålder, kön, sexuell läggning samt etnisk/kulturell tillhörighet men också blivit sexuellt trakasserad under sin tid i forskarutbildningen. Här har högskolan en nolltolerans både avseende diskriminering samt trakasserier.

Även inom detta område anser en av tre doktorander att man saknar möjligheter att träffa andra doktorander via aktiviteter eller kurser vid högskolan.

Uppföljning

Högskolans arbete med de individuella studieplanerna (ISP) verkar fungera då en hög andel svarar att man är nöjd med den uppföljning som genomförts. Likaså har 90 procent angett att deras individuella studieplan följts upp under det senaste året. Tre områden där doktoranderna inte är lika nöjda avser det stöd som man ISP:en utgör när man planerar sina studier, att ISP:en innehåller tydliga mål samt syftet med den lärandemålmatrix som ingår vid uppföljning av ISP:en.

Service och infrastruktur

Tillgång till rätt service och infrastruktur utgör en av förutsättningarna för doktoranderna att kunna genomföra sin utbildning på bästa sätt. Precis som vid förra mätningen närmare 80 procent av doktoranderna nöjda med det stöd de får för att genomföra sina studier, även om siffran sjunkit några procentenheter. I princip alla doktorander anger att man helt eller delvis har tillgång till rätt utrustning för att kunna utföra sin avhandling/projekt.

Tittar man istället på specifika områden inom stödet så är doktoranderna väldigt nöjda med det stöd man från både IT-service, högskolebiblioteket och de administrativa stödfunktionerna. Däremot finns utvecklingsområden avseende hur högskolan arbetar med frågor kring vägledning och stöd kring vilka regler, riktlinjer, rättigheter och skyldigheter som doktoranderna har samt det stöd som ges till doktoranderna gällande karriärvägledning. Dessa utvecklingsområden var även utpekade vid förra undersökningen 2019.

Forskarutbildningen i sin helhet

Doktoranderna vid Högskolan i Borås är utifrån resultatet av enkätundersökningen nöjda med sin forskarutbildning, strax över 80 procent av doktoranderna anger att man är nöjd. En lika stor andel skulle definitivt eller förmodligen rekommendera sin forskarutbildning till andra personer. Trots höga siffror är detta en lägre andel än vid förra mätningen. Även färre doktorander anger att man skulle påbörja en forskarutbildning om de stod inför valet idag, än vad som var fallet vid förra undersökningen. Andelen doktorander som övervägt att avbryta sina studier har också ökat, varav hälso- och familjerelaterade skäl anges som främsta anledning. Efter avslutad examen tänker sig de flesta fortsätta med en forskarkarriär och högskolan är en tänkbar arbetsgivare för ungefär 70 procent av de svarande doktoranderna.

Fortsatt analys av resultatet – utifrån respektive forskarutbildning och akademi

Denna rapport presenterar resultatet från doktorandbarometern på ett övergripande plan. Därför finns det ett behov av ytterligare analys av resultatet som rör respektive forskarutbildning och akademi för att identifiera specifika förbättringsområden inom högskolans forskarutbildningar eller bland de doktorander som verkar inom ramen för högskolan men är antagna på andra lärosäten. Utifrån identifierade förbättringsområden ska en handlingsplan för respektive akademi upprättas för att systematiskt förbättra kvaliteten inom forskarutbildningen och villkoren för samtliga doktorander vid högskolan. Därtill sätts även en högskolegemensam handlingsplan samman som är gemensam för alla forskarutbildningar vid högskolan.

Doktorandbarometern 2021

I denna rapport presenteras resultatet av den enkätundersökning som genomförts under januari 2021 avseende Högskolan i Borås doktoranders studiesituation.

Doktorandbarometern 2021 är den andra undersökningen som högskolan genomför som fokuserar på doktorandernas perspektiv på sin utbildning. Denna undersökning är en del av det systematiska kvalitetsarbete som högskolan bedriver för att kontinuerligt förbättra sin verksamhet.

HÖGSKOLAN
I BORÅS